
KULE
www.kulekitap.com

roman
tümülüs-başlangıç-
hkn kuzgun
ISBN 978-975-2470-05-7
1.Basım, İstanbul, Nisan 2017
Genel Seri:12 Roman Serisi:4

Kule Kitap©
www.kulekitap.com
www.budukkan.com

Genel Yayın Yönetmeni: Emrah Çelik
Editör: Semra Topçu
Kapak Tasarımı: Ajans Tilki
Mizanpaj: Kule Mizanpaj
Özkaracan Matbaacılık/ Yenibosna

Eserin bu baskı için tüm hakları Kule Kitap©'a aittir.
Eserin tüm yasal ve fikri sorumluluğu yazarına aittir.
Kule Kitap'ın kurumsal görüşü olmayabilir.

tümülüs

başlangıç

hkn kuzgun

Hkn KUZGUN

1975 Isparta doğumlu.

Fotoğrafçılık üzerine yirmi yılı aşkın zamandır çalışıyor. Türkiye'nin tamamını ve Dünya'nın on farklı ülkesini gezdi, gezmeye devam ediyor.

Üçleme roman çalışmasının ilki olan ***Tümülüs***'ü yazdı.

TÜMÜLÜS*

(tr:Höyük veya Kurgan) Latince bir sözcük olup (çoğulu tümüli), bir mezar ya da mezarlık içeren, toprak yığılarak oluşturulmuş tepeciklere verilen addır. Höyük ve kurgan (Orta Asya'da) da tümülüs yapma geleneğine sahip ulusların sayısı fazla değildir. Bunlara en çok Anadolu'da, Trakya'da, Orta Asya'da, Rusya'da ve Meksika'da rastlanır.

Traklar'ın mezarları bu şekildedir. Trakya'nın en görsel anıtları tümülüslerdir. Trakya'nın tek düze doğal yapısını süsleyen ve ona bir hareketlilik getiren tümülüslerin tam bir envanteri çıkartılmamıştır. Genel olarak mezarın üzerine yapılan her türlü yükselti tümülüs olarak adlandırılsa da, yapıldıkları döneme, tepenin ve mezar odasının biçimine, niteliğine, ölünün gömülüş şekline göre mezar tepelerinin değişen geniş bir çeşitlenmesi vardır.

Mezarın yerini bir tepe ile belirleme geleneğinin bilinen ilk örnekleri Avrasya steplerinde, MÖ 4. binyılın başlarına aittir; kurgan olarak da adlandırılan bu mezar tepelerinin altında, ölü, basit bir çukur ya da ahşap bir odaya yerleştirilmiştir. Bu geleneğin, steplerden gelen etki ile Trakya'ya ilk olarak MÖ 3. binyıl içinde girdiği bilinmektedir. Trakya'nın Tunç çağ mezar tepeleri, daha sonraki dönemlerin tümülüslerine göre daha basık ve yayvan, çoğu kez de 2–3 m yüksekliğindeki tepeciklerdir; ancak Bulgaristan'da ender olarak yüksekliği 7 metreyi bulanlar da vardır. Tepelerin dolgularının toprak değil taş oluşturduğundan, bunlan "Taşlıtepe" olarak tanımlamaktayız. Bu tür mezar tepelerinde ölü, tepenin altındaki bir çukura ve çoğu kez uzun olarak yatırılarak gö-

mülmüştür. Tepenin değişik kesimlerinde münferit mezarlara da rastlanır. Taşlıtepeler tek olabilecekleri gibi, bazen tümülüs mezarlığı gibi, sayıları 30'u bulan topluluklar da oluşturabilir.

İlk Demir Çağ'dan itibaren mezar tepeleri daha sivri ve konik bir biçim almış, dolgularında taş ile birlikte killi toprak da kullanılmıştır. Demir Çağı'nın ilk kısmına tarihlenen mezar tepelerinde gene ayrı bir mezar odası yoktur; ölü toprağa açılmış ve ahşap ile kaplanmış bir odanın içine yatırılmıştır. Orta Demir Çağı'ndan itibaren mezar odası ya da taş lahidi olan gerçek tümülüsler görülmeye başlar. Bu tür tümülüsler için genellikle uzaktan görülebilen sırt ve yamaçlar tercih edilmiştir. İkili ya da üçlü tümülüsler yaygın olmakla birlikte, tümülüs mezarlığı şeklinde sayıları dokuz ile otuzaltı arasında değişen gruplara da rastlanmaktadır. Toplu tümülüs mezarlıklarının, daha eski bir kutsal alanın üzerinde yer aldığı görülmektedir.

Bintepe'deki Alyattes'in tümülüsü ile Nemrut Dağı'ndaki tümülüs Anadolu'nun bilinen en büyük tümülüsleri arasında yer alır. Frigyalılara ait tümülüsler de olmakla birlikte tümülüs yapımı daha çok Lidyalılar'da önem kazanmıştır. Aynı bölgede 100 Lidya tümülüsüne rastlanmıştır. Anadolu'nun en büyük tümülüsü olan Alyattes'inkinde 16 tonluk taş bloklar kullanılmıştır. Şamanist Türk ve Moğol boylarında ayrıca, Dünya Dağı'nı temsilen, "oba" adı verilen, taş yığınlarından kurgan (yapay tepe) oluşturma geleneği çok yaygındır.

*Bu yazı Wikipedi'den alınmıştır.

Otuz yıl önce...

Halil Isparta'ya giden otobüsün geldiğini haber veren yazıhane ayakçısının sesiyle kendine geldi, aklını bir türlü toplayamıyordu. Selim ve Apili'nin anlattıkları yüzünden sabaha kadar uyuyamamıştı, yanında oğlu ve küçük bir bavul vardı, garaja yanaşan otobüsün yanına gittiler, oğlu hastaydı. İlçedeki doktorlar tarafından yapılan tahliller ve çekilen filmler sonucunda oğlunun ciddi bir problemi olduğunu söylemişlerdi, ama iyi bir bakım ve tedaviyle bu hastalığının tamamen iyileşeceğini de söylediler, arkasından bu bakım ve tedavinin ilçe hastanesinde olmayacağını, şehirdeki büyük hastahanelerin ise bunu rahatlıkla tedavi edeceğini söylediler. Doktor, oğlunun bütün raporlarının olduğu dosyayı ve hangi hastaneye, hangi doktora gideceklerini, Halil'in eline yazıp verdi. Oğlu için ne gerekiyorsa yapacaktı, ama dün öğleden sonra kahvede otururken Selim ve Apili konuşmamız lazım deyip kulağına fısıldadılar, hemen aklına sattığı davarların parası geldi. Fakat satarken ilk önce onlara teklif ettiğini her ikisi de biliyordu, ama onlar parasızlıktan alamayınca üç gün önce traktörle ilçeye getirip, kırk tane koyun, beş tane kadar da koçunu satmıştı. Oğlunun ciddi bir hastalığı olduğunu köyden kimseye diyememişti. Selim ve Apili ile Badegül'ün dedesinin yaptırdığı çeşme başında buluştular, Sülüman'da oradaydı, onlar anlattı Halil dinledi, dertleri para değilmiş dedi içinden, sonra Halil, oğlunun bir problemi olduğunu ve acilen şehir hastahanesine gitmesi gerektiğini söyledi ve Selim ve Apili'den işlerini yoluna koyup dönmek için bir kaç hafta müsade istedi.

Halil otobüsün koridor tarafına yerleşti, oğlunu da cam kenarına oturttu, çocuk solgun ve zayıf duruyordu. Onu dizlerine yatırttı ve başını okşamaya başladı, otobüsün gürültülü motor sesi bir zaman sonra ninni gibi gelmeye başlamıştı, saçları okşandıkça rahatlayan ve babasının sevgisini, sıcaklığını hisseden oğlu uykuya dalmıştı. Yaklaşık bir saat sonra otobüs mola verdi, ama inmediler, oğlu uyuyordu rahatsız etmek istemedi. Mola bittikten sonra otobüs tekrar hareket etti, pencereden dışarı bakmaya başladı.

Halil birden irkildi, muavin şehre geldiklerini haber veriyordu, herkese toparlanıp hazır olmalarını söylüyordu, kendine gelen Halil oğlunun başını tekrar okşamaya başladı.

— Oğlum geldik şehre uyan hadi.

Çocuk gözlerini açtı ve iki eliyle ovuşturdu, kafasını kaldırdı camdan şehre bakmaya başladı, bir yandan da kendine gelmeye çalışıyordu. Otobüs şehir garajına yanaştı ve kapılarını açtı, Halil oğluyla otobüsten indi ve bagajdan bavullarını alıp taksi durağına doğru gittiler, durakta taksi yoktu, ama orda bekleyen bir adam vardı, Halil ona yaklaştı;

— Taksi ne zaman gelir ağam?

— Bekle az, gelir birazdan, nereye gidecen hemşerim?

— Hastahaneye gitmemiz lazım.

— Geçmiş olsun hemşerim, bekle azıcık gelmek üzere.

Dedi. Beklemeye başladılar, beş on dakika geçmeden taksi gelince hemen bindiler, taksiciye şehir hastahanesine gideceklerini söyledi.

Hastahaneye gelir gelmez hemen ilçe doktorlarının söylediği doktora gitti, zaten doktor onların geleceğinden haberdardı ve gereken bütün hazırlıkları yapmıştı, onları karşıladı, oğlunun hastahaneye yatış işlemleri için Halil'e bir hastabakıcı görevlendirdi. Sedyeye alınan oğlu, hemşire ve doktor nezaretinde doktorun odasına gittiler. Halil kayıt işlemlerini bitirip çabucak oğlunun yanına gitti, doktor oğlunu çoktan muayeneye almıştı, çocuğu neredeyse yarı çıplaktı, önce kan alındı, filmler için başka bir odaya gönderdi. Doktor bütün işler bittikten sonra bir hastabakıcı çağırıp, Halil ve oğlunu yatacakları odaya gönderdi. Odada üç yatak vardı, oğlunu yatağına yatıran Halil de diğer yatağa uzandı, kaç gündür uykusuz ve yorgundu, üçüncü yatak boştu, oğlunun uyuduğunu gören Halil, yatağın verdiği rahatlığa kendini bıraktı ve uykuya daldı. Bir kaç gün sürekli hastahene işleriyle uğraşmıştı, oğlu artık bu işlerden iyice yıpranmaya başlamıştı, çocuk daha odaya gelir gelmez yorgunluktan uykuya dalıyordu.

Halil birden gürültüyle uyandı, aniden kapı açılmıştı, yandaki boş yatağa acil bir hasta getiriyorlardı, adam baygındı, hastayı yatağa yatırdırıp gereken kontrolleri yapıldıktan sonra da bırakıp gittiler. Oda da, yanında refakatçi kimse yoktu, anladığı kadarıyla adamı çok acil getirmişlerdi, kimseye haber veren de olmamıştı. Hasta iki gün boyunca baygın yattı, bu esnada hala adamın kimi kimsesi ortaya çıkmamıştı. Doktor ve hemşireler belli saatlerde adamı kontrol etmek için gelip gidiyordu, arada polis durumu hakkında bilgi almak için uğruyordu. Halil'in oğlu tedaviye cevap vermeye başladı, tedavi Halil'in istediği gibi gidiyordu. O Akşam adam sayıklamaya başladı;

— Ali... Ali... Ali'yim ben.

Halil sadece bu dediğini anladı, diğer söylediklerini pek anlamamıştı, sonra adam tekrar uykuya daldı. Sabah hemşire gelmesine az kala adam gözlerini açtı;

— Su... Su verin bana, lütfen su alabilir miyim?

Halil hemen yatağından kalktı ve sürahiden bardağa biraz su koydu, tam adama uzatacakken odaya hemşire girdi ve elindeki su bardağını gördü.

— Hasta kendine geldi galiba, bir dakika bekleyin, ben kontrol edeyim, suyunu öyle verelim.

Hemşirenin dediklerinden sonra bardağı adamın başucundaki komidine koydu.

— Tamam bacım nasıl derseniz.

Hemşire gereken kontrolleri yaptıktan sonra adama su verdi, adam bir yudum aldıktan sonra nefes aldı, sonra bardaktaki suyu bir seferde bitirdi, hemşire;

— Ben doktoru çağırayım, siz istirahat etmeye devam edin.

Dedi adama ve hemşire doktoru çağırmak için odadan çıktı gitti. Adam Halil'e ve diğer yatakta uyuyan çocuğa baktı.

— Geçmiş olsun hemşerim, benim adım Halil, bu yakışıklı da benim oğlum Serdar.

Adam gülümsedi.

— Çok sağolun, size de geçmiş olsun benim adım da Ali.

— Biliyorum Ali gardaşım, sabaha kadar adını sayıkladın durdun, ne oldu hemşerim, kimin kimsen yok mu senin?

— Ben buralardan değilim, bir iş için İstanbul'dan geldim, iyi ama ben buraya nasıl geldim?

— Bi gece getirdiler seni, üç gündür de baygındın, dün gece sayıkladın, sadece adını anlayabildim.

Dedi, odaya doktor ve arkasından hemşire girdi.

— Geçmiş olsun, nasılsınız?

Dedi doktor, yatağının başucundaki torbadan dosyayı çıkardı ve bakmaya başladı.

— Sizi acilin önüne bırakıp kaçmışlar, kim olduklarını kimse görmemiş, şimdi polis onları arıyor. Sizi bulduklarında baygındınız, görünürde hiç bir şeyiniz yok, yapılan test, tahlil ve filmlerde herşey normal çıktı, galiba ya size birşey verdiler ya da nefes aldığınız bir etken sizi uyuttu, birşeyler hatırlıyor musunuz?

Adam doktora baktı;

— Adım Ali, İstanbul'luyum, bir iş için bu şehre gelmiştim, müzede çalıştığını söyleyen bir adam için geldim, arkeleoğum ben, İstan-

bul'da bir üniversitede hocalık yapıyorum.

— Tamam Ali Bey, iki gün misafirimiz olacaksınız, polise de haber verdik gelip ifadenizi alacaklar, istediğiniz birisi varsa onları da arayıp bilgi verelim.

Dedi. Adam bir kâğıt kalem istedi, kimi arayacağını ve telefon numarasını yazıp doktora verdi, doktor kâğıdı hemşireye uzatıp;

— Ali Bey'in akrabasına bilgi verin. Tekrar geçmiş olsun, bi ihtiyacınız, bi rahatsızlığınız olursa hemşireye haber verirsiniz.

Dedi ve doktor odadan çıktı gitti. Adamın arkeleog olduğunu duyan Halil, hemşirenin odadan çıkmasını bekledi. Arkeleogun ne olduğunu anlayamadı, adamla konuşmak istiyordu, işini bitiren hemşire odadan çıkınca, Halil ile adam artık odada yalnızlardı.

— Tekrar geçmiş olsun hemşerim, arkolog ne demek?

Pat diye sordu. Adam gülümsedi.

— Biz eski harabe mezar kalıntı gibi yerleri kazar, onları inceler ve bilinmeyen tarihi yazarız.

Halil tam aradığım adam dedi içinden.

— Peki, buralara niye geldin hemşerim?

— Müze müdürü olduğunu söyleyen bir adam üniversiteyi aradı, Bucak ilçesi taraflarında bulunan antik bir kentteki kral mezarları

için teknik yardım istedi, ama mezarın ilk girişini kendileri kazmışlar, sonraki odalara girmeyi beceremişler, bende en son odaya girmeye çalışıyordum, sonra bir koku hissettiğimi hatırlıyorum ve uyandığımda senin bana baktığını hatırlıyorum.

Diye anlatırken birden odanın kapısı açıldı, içeriye polis ve jandarmalar girdi, içlerinden biri;

— Geçmiş olsun Ali Bey, kendinizi iyi hissettiğinize göre artık konuşmamız lazım, buyrun doktorun odasına geçelim.

— Tamam komiserim gidelim.

Hep beraber doktorun odasına gittiler, üç dört saat sonra Ali Bey'i yattığı odaya getirdiler, yorgun görünüyordu.

— Geçmiş olsun Ali Bey.

— Sağolun Halil Bey, çok şükür herşey bitti, ifademi aldılar, üniversiteyi arayıp kimliğimi doğruladılar, her şey çok şükür kazasız belasız bitti, şimdi biraz dinlenmeliyim, olur mu?

Dedikten sonra yatağına uzandı ve sırtını dönerek yattı. Halil ne olduğunu az çok anlamıştı, aklında bir sürü şey vardı, ama bu adamla tanışması kendine göre çok iyi olmuştu ve bir ara adamla konuşmalıyım, diye düşündü. Bu kendisi için bir fırsat olabilirdi, hem ayağına gelen bu fırsatı iyi değerlendirmeliydi. Artık oğlunun durumu da çok iyiydi, bütün dikkatini Selim ve Apili'nin anlattıklarına verebilir ve bu işten çok zengin olabilirdi. Halil bir anda kendini hayal âleminde buldu, bu kadar zengin olunca neler yapabileceğinin hesaplarını bile yapmaya başlamış-

tı, ama kendisinde o kadar kafa olmadığını herkes biliyordu, özellikle Selim ve Apili çok iyi biliyordu. Halil'i ve diğerlerini bu işe sokmak istemelerinin sebebi, hepsinin saf bir dürüstlüğe sahip olmalarıydı, işte Selim ve Apili'de bu noktada çok yanılıyorlardı.

Sabah olmuştu, gözlerini açan Halil önce oğluna baktı, oğlu yatağında huzurla uyuyordu, onun bu şekilde uyuması Halil'i iyice neşelendiriyordu. Biraz oğlunu seyretti, sonra dönüp Ali Bey'in yatağına baktı ve birden doğruldu; Ali Bey yatağında yoktu, işallah gitmiş olamaz dedi içinden, aceleyle kalktı, üstüne ceketini alıp odadan çıktı ve hemşirelerin olduğu odaya yöneldi, kapıyı tıklattı;

— Gel!

Diye bir ses duydu, hemen odadan içeri daldı.

— Ali… Ali bey odasında yok, bir şey mi oldu?

— Yok Halil Bey rahat olun, Ali Bey bugün taburcu oluyor, şu an doktorun odasında, birazdan gelir, bir şey mi vardı?

— Yok... Yok, hemşire hanım, yatağında göremeyince merak ettim, allah razı olsun o zaman ben odama gedeyim.

Dedi ve çıkıp odasına doğru gitti. Ali bey'le bir fırsatını bulup kesin konuşmalıydı, yoksa bütün hayalleri suya düşecekti. Odaya girer girmez yatağına oturup sabırsızlıkla beklemeye başladı, zaman geçmiyordu, Ali bey'in yatağına gitti, yanı başında duran dolabın kapağını açtı, ohh dedi içinden, eşyaları hala duruyor, tamam sakin olmalıyım herhalde birazdan gelir diye düşündü. Sonra tekrar yatağına gidip oturdu

ve beklemeye başladı, ama zaman bir türlü geçmek bilmiyordu, nereye gitmişti, neden hala gelmiyordu? İşi neden bu kadar uzun sürdü ki? Bu düşüncelerle boğuşup duruyordu Halil, taa ki kapıdan içeri giren Ali bey'i görene kadar. Ali Bey selam verdikten sonra, işlemlerin biraz uzun sürdüğünü, beklemekten çok sıkıldığını, artık hastanede bi işi olmadığını ve eşyalarını toplayıp bir an önce İstanbul'a dönmek istediğini anlattı. Yatağında biraz oturduktan sonra Halil'in cevap vermesini beklemeden dolabının kapısını açtı ve eşyalarını çıkarmaya başladı. Zaten çok fazla eşyası yoktu, hastanenin verdiği gecelik gibi elbiseyi çıkarıp, kendi elbiselerini giyecekti, yani Halil o kadar vakti olduğunu anladı ve hemen ayağa kalktı, Ali Bey'in yanına gitti ve yatağına oturdu. Bunu gören Ali Bey;

— Allah razı olsun Halil, beni göremeyince meraklanıp hemşirelere sormuşsun, odaya gelirken beni sorduğunu, heyecanlı olduğunu falan anlattılar, çok sağol benimle çok ilgilendin.

— Ne demek Ali Bey, ben elimden geldiğince birşeyler yapmaya çalıştım, faydam olduysa ne mutlu bana, ama vaktin varsa sana birşey anlatacadım.

Halil'in bu garip hali iyice dikkatini çekti Ali bey'in, dolapla uğraşmayı bıraktı ve Halil'e döndü, içinden yine gömü işleri galiba dedi, genelde herkes bir gömü hikâyesi bilirdi ve bir bilenden de öğrenmek isterdi. Ali Bey yine aynı hikâyeler, yine aynı cevaplar diye düşündü. Fakat bazen çok iyi hikâyeler de çıkıyordu, hatta anlatan kişi bazen ne anlattığının değerini bilmiyordu diye düşünmeden de edemedi, duyması belki iyi olabilirdi, bu kadar yaşanandan sonra İstanbul'a eli boş dönmek pek hoşuna gitmiyordu. Neredeyse ölümden dönmüştü, meza-

ra bayıltıcı özelliği olan gazlar tuzaklanmıştı, ya ölümcül olsalardı! İşte o zaman cesedini kimler bulurdu, orası hiç belli değildi ve bulunduktan sonra olacaklar aklına gelince, haline şükretmeye başladı.

— Ben hemen üstümü değiştirip gideyim, giderken aşağı kantinden iki çay alırız, hem içelim hem konuşalım olur mu?

Deyince, Halil'in gözleri parladı ve gözlerinin bu kadar parlayacağını kendi bile ummazdı. Ali'de ummadı zaten, ama bu kadar sevinecek ne vardı acaba diye düşündü, bak şimdi iyice merak etmişti. Halil tekrar kendi yatağına gitti biraz oturdu, sonra kalkıp oğlunun yanına gitti;

— Sen uslu uslu otur aslanım, ben Ali amcanı uğurlayıp gelcem.

Oğlu başını salladı ve dışarıyı seyretmeye başladı, o arada Ali Bey üstünü giyinmişti, Halil'in oğlunun yanına gelip, başını okşadı.

— Maşallah çok iyisin çok, sen çok zeki bir çocuksun, gözlerinden ışık çıkıyor.

Dedi ve yanaklarından öptü. Halil'le beraber odadan çıktılar, aşağı kantinden çaylarını alıp, bahçeye yöneldiler. Çaylarını içerken Halil de köyde olanları anlatmaya başladı. Selim ve Apili'nin anlattıklarını, Selim'in bulduğu ve onlara gösterdiği yüzüğün ihtişamını anlattı. Ali Bey'den bu konuda kendisine yardım etmesini istedi. Halil'in anlattıkları ilk başta çok ilgisini çekmemişti, ama yüzük olayını duyunca ve buradan eli boş dönmek istemediği için ilgilenmeye başladı. Halil'den bu defa yeniden anlatmasını istedi, Halil de tekrar tekrar hiç birşey atlamadan herşeyi anlattı, beraber ne yapacaklarını konuştular, sonra Ali Bey hastanenin bahçesinden çıkıp gitti.

Ali Bey'i uğurladıktan sonra, Halil iyice rahatlamıştı, anlattıklarına itibar edip ona yardım edeceğine söz vermişti, bugün ikisi de işlerini halledeceklerdi ve sabah erkenden ilçeye gideceklerdi. Ali Bey'de bugünlük bir otele yerleşecek ve ufak tefek malzemeler aldıktan sonra Halil'in anlattığı yerlere bir göz atıp, sonra İstanbul'a dönecekti. Kafasında kurduğu plan kısaca öyleydi. Ali Bey inşallah kaldığıma ve gittiğime değer diye düşünmeden edemiyordu, bu hikâyeler genelde boş çıkıyordu, ama Halil'in anlattıkları onu cezbetmişti. Halil hastane odasında oğlunu kendini beklerken buldu, babasını gören oğlu rahatlamıştı, çocuğun yanına gitti, yatağına oturup başını okşamaya başladı.

— Yarın ben köyümüze gidip geleceğim oğlum, istediğin birşey var mı, sabah amcan gelecek ben gelene kadar sana o bakacak, sakın huysuzluk, yaramazlık etme emi aslanım, ben akşama dönerim allahın izniyle.

Dedi, oğlu anladığını göstermek için başını salladı. Akşam yemeklerini güle oynaya yediler, sonra oğlunu yatağına yatırdı ve odaya gelen hemşire neşe içinde ilaçlarını verdi, zaten yarım saat içinde ilaçların etkisiyle uykuya dalıyordu ve sabaha kadar uyanmıyordu. Hemşire odadan çıktıktan sonra oğlunun uyumasını bekledi, oğlu uykuya daldıktan sonra odadan çıkıp aşağı kantine indi. Kendine demli bir çay aldı ve bahçeye çıktı, hem çayını yudumluyor hem de yavaş adımlarla hastanenin bahçesini dolaşıyordu. Heyecanlıydı, yarın olacakları düşünüyordu, o odanın girişini bilmediğini Ali Bey'e söyleyememişti, yarın köye vardıklarında her şey belli olacaktı, Ali Bey anlattığı gibi bir adamsa, o odanın girişini bulmak onun için zor olmamalıydı, diye düşündü. Biraz hava aldıktan sonra odaya oğlunun yanına çıktı, çocuk huzurlu bir şekilde uyuyordu, sonra yatağına geçti ve uzandı, artık sabahı bekliyordu, aklında dolanan düşüncelerle uyumaya çalışıyordu.

Gözünü açtığında sabah olmasına az kalmıştı, pencereden bakınca daha güneşin doğmadığını farketti, yatağından kalkıp giyinmeye başladı, işlerini bir an önce bitirmeliydi, Ali Bey ile otobüs garajında buluşup köye gideceklerdi. Hazırlıklarını bitiren Halil sabah erkenden hastaneden çıkıp otobüs garajına yürümeye başladı, köy garajı hastaneye çok uzak değildi, on dakikadan fazla yürümedi ki garaja gelmişti, taksi durağının yanındaki kahveye oturdu, ocakcı içerde hazırlık yapıyordu, galiba yeni açmış diye düşündü. Duvardaki saate baktı, saat altıyı biraz geçmişti, ilçeye giden ilk otobüs yedi de kalkıyordu, henüz gelmemişti. Ali Bey'i beklerken önünden bir simitçi geçiyordu, taze simitlerin kokusu buram buram geldi, karnı da açıkmıştı, simitçiye seslendi.

— Dört simit versene hemşerim.

Simitçi kâğıda dört simit sarıp Halil'e uzattı ve beklemeden uzaklaştı. Simitlerini masaya koydu, ocakçının çay getirmesini beklemeye başladı, bir yandan da Ali Bey'in gelmesini bekliyordu, beş dakika geçmeden Ali Bey'in sokaktan çıkıp kendine doğru geldiğini gördü, ona bakarken ocakçı da çayını getirdi.

— Bir çay daha getir hemşerim gelen var.

— Tamam usta hemen getiriyorum.

Ali Bey'in yanına gelmesini bekledi, ama o daha Halil'i görmemişti, sağa sola bakarak köy garajını arıyordu, Halil hemen elini kaldırdı, Ali Bey onu görünce daha hızlı hareket ederek doğruca yanına geldi.

Günümüz...

Pembe renkli esvabıyla, yaylada oynarken toz toprak olmuş kirli pantolonuyla, ortalıkta cıvıl cıvıl dolaşan, ağzını yüzünü kedi yalasa doyacak olan kızın adı Emine'ydi. Kıvır kıvır sarı saçları omuzlarına kadar uzamıştı, sabah yatağından yüzünü bile yıkamadan nasıl uyandıysa hala öyleydi, anası, gözlerinin rengini hiç görmediği bir denizin renginden aldığını söylerdi, hayatında hiç deniz görmemişti, annesi saçlarını tararken gözlerine bakıp deniz gözlü kuzum derdi. Düşünürdü Emine, deniz ne renkti, gözleri ne renkti, aynaya bakıp ilk gözlerinin rengine bakar, sonra da ilk bulduğu deniz fotoğrafına bakardı. Denizin rengine, gördüğü maviliğe hayran hayran bakar ve için için sevinirdi, anasının deniz gözlü kuzum deyince, yüzünü tatlı bir gülümseme alırdı. Cıvıl cıvıl masum bir kız çocuğuydu Emine.

Bugün kurban bayramının ikinci günüydü. Hava biraz serindi, hiç bulut yoktu, masmavi bir gökyüzü ve havayı ısıtan sıcacık bir güneş vardı, sonbaharın son ayıydı. Zırgındı yaylasında herkes çadırlarını sökmeye başlamıştı, yaylada çadır kuran köylüler çoktan davarlarını köye indirmişti. Bugün kutlanan şenliklerden sonra bomboş kalacaktı zırgındı yaylası, yine kendi sessizliğine bürünecek ve yine kendi içine kapanacaktı, karların eridiği güneşin her yeri güzelce ısıttığı zamana, Mayıs ayının sonuna kadar bir allahın kulu adım atmazdı. İlk davarın sesi yemyeşil otlaklarında duyulmaya başlamasıyla yeniden uyanacaktı Zırgındı yaylasi.

Ben bildim bileli köylüler hayvanlarına davar der, koyun, kuzu, keçi, koç yani küçükbaş hayvanlarının genel adıydı davar, bunlara bakan, suya götüren, otlatıp sahip çıkana davar çobanı, köpeğine de davar köpeği derlerdi. Bildiğimiz çoban köpeği, kızdığımız zaman it deriz ya ondan işte, boynunda hıltarıyla davarların etrafında dolanır dururdu, dik mağrur ve heybetli yapısıyla çobanın gözünün içine bakar, ağzından çıkacak sözleri takip ederdi. Davar köpekleri pek heybetli olurdu, nasıl heybetli olmasın ki, yoksa Zırgındı yaylasının meşhur canavarlarıyla nasıl döğüşecekti. Hıltar, davar köpeğinin olmazsa olmaz bir zırhıydı, köpeğin boğazına göre demirden özel yapılırdı, kirpi gibi dikenli en az beş santimlik demir iğnelerle kaplıydı, böylece canavar köpeğin boğazına saldırdığında zarar veremezdi. Canavarın kurt hayvanı olduğunu ben de sonradan öğrendim, her canavar dediklerinde, aklıma bildiğin canavar gelirdi, çocuk aklı işte. Davar çobanlarının canavar hikâyelerini ağzımız açık dinlerdik.

Her sabah güneş doğduktan sonra davarlar o yemyeşil otlaklardan çadırların bulunduğu alana gelirlerdi, ikindiden sonra da çobanlar onları tekrar yaylıma götürürdü. Her köylünün çadırının yanında davarların sulanacağı ve sağılacağı, taşlardan ve çalı çırpıdan yapılmış bir davar hayatı olurdu, her sabah davarlar bu hayatlara alınır, sütleri tek tek bakraçlara sağılırdı. Her dolan bakraç güğüme aktarılır ve bir kenara dizilirdi. Sağım işlemi bittikten sonra herkes çadırda kahvaltıya toplanırdı. Dün akşamdan yapılmış küçük toprak çömleklere mayalanmış davar yoğurdu, küflü nor peyniri, kaynayan sütten alınmış taze kaymağın kokusu, ev yapımı daha acısını atamamış zeytin ve tuzsuz tereyağı, tavada ısıtılmış sıcacık yufka, holluktan alınmış taptaze tavuk yumurtası haşlanmış ve demini almış güzel kokulu bir çay.

Sabah kahvaltısı hep böyleydi, her birinin lezzeti inanılmazdı, zeytin haricinde tabi, zeytin nedense kurarken acele ettiklerinden midir nedir, zeytinin hep bir parça acısı olurdu. Kahvaltı yapıldıktan sonra herkes yapılacak işlerine döner, yaylanın ortalığında sadece çocuk cıvıltıları kalırdı, büyükler günlük işlerine döner, çobanlar istirahatlerine çekilir, davar köpekleri de bir kulağı davarda bir kulağı yaylada uyurlardı, çünkü geceleri hep uyanıklardı.

Yayla günlerinin birinde kahvaltıdan sonra çadırın birinden gümm diye bir tüfek sesi geldi, uyuyan uyumayan herkes işini bırakıp yaylaya bir sessizlik çökerttiler, ne olduğunu sesin nerden geldiğini anlamak için herkes pür dikkat kesildi. Sonra çadırın birinden çobanın biri elinde dolma bir tüfekle küfrederek çıktı, yine bir körsünün onu uyutmadığını bu sefer onu çok zorladığını, artık başka çaresinin kalmadığını komşularına anlatmaya başladı. Hatta körsünün daha ileriye giderek yastığının altından çıkış yolu açmaya çalıştığını, ayaklarıyla tepinip körsüyü korkutmak için gürültü çıkarmasının bir fayda etmediğini anlatıp dururdu. En sonunda dayanamayıp tüfeği askıdan almış, körsünün çıkış yolu açmak için uğraştığı toprak deliğe tüfeğin namlusunu sokarak, hışımla tetiği çekince körsünün başı kopmuştu, sadece iki çift dişleri duruyordu. Çadırı kurduğundan beri kendisine huzur vermediğini söyledi, ama sonradan anladım ki esas körsüye huzur vermeyen oydu, çadırını gelip onun yuvasının üstüne kurmuştu, hayvan da haliyle kendine bir çıkış yolu arayıp durmuştu. Biz körsü deriz, ama o bir köstebek hayvanıydı, toprakları kazarak, eşeleyerek yaşardı. Ağız ve burunları hortum gibi uzamıştı, gövdeleri silindir biçimindeydi, gözleri körelmiş ya da körelerek deri altında kalmıştı. Kulak kepçeleri yoktu. Ön ayakları kazmaya benziyordu ve kürek biçiminde genişlemişti. Parmakları önde ve arkada beşer taneydi, tırnakları ve ön ayakları da kazmaya benziyor-

du. Postları kısa ve sık kıllarla kaplıydı. Diş yapıları sivri, farelere göre daha ilkeldi. Genellikle hepsi toprak altında yaşardı. Yüzeye çıkardıkları toprak yığınları ile tanınırlardı. Yuvaları çok karmaşık bir biçimdeydi. Kendine toprağın altında tüneller açar ve bu tünellerden çıkan toprağı da yeryüzüne taşıyan bir hayvandı körsü.

Çobanın çift kırma bir tüfeği vardı, çok eskiydi, iki namlunun ortasında bir tane doldurma çubuğu vardı, fişekli değildi, bu bana dedemden hatıra derdi hep, tüfeği doldurmak hem dikkat istiyordu hem de meşakkatliydi. Dikkatlice gerektiği kadar koymazsa tüfeğin namlularını bozabilirdi, yaylanın çocukları çobanın o tüfeği özenle doldurmasını seyrederlerken sanırsın ki görsel bir şölen var, çocukların gözlerindeki heyecanı görmek çobanın hoşuna giderdi. Çadırdan çıkar, bütün malzemeleriyle düzenini kurardı, onu gören yaylanın bütün çocukları etrafına toplanırdı, çobanın adı Kıreli'nin Durmuş'tu. Kıreli babasının adıydı, bütün çocuklar toplandıktan sonra, çift kırma tüfek temizleme merasimi başlardı. İlk önce çift namlunun ortasından temizleme çubuğunu çıkartıp ucuna temizleme bezini bağlardı, sonra ince yağla bezi iyice yağlardı, yağladığı temizleme bezini tüfeğin namlusunun içine itina ile yerleştirir ve ileri geri hareket ettirirdi. Yağlı bezi çıkardıktan sonra yerine kuru bir bez takıp, namlunun içinde kalan yağı temizlemek için tekrar çubuğu namlunun içine koyup, ileri geri hareket ettirerek temizlerdi, temizleme işi bittikten sonra tüfeğin doldurma işlemi başlardı. En önemli ve en deli kısım burasıydı, tüfeği ölçülerine ve ne için kullanılacağına göre doldurmak zorundaydı. Kirelinin Durmuş'un tüfeğe göre bir sürü ölçü kabı vardı, eğer domuz avına çıkacaksa demir bilya kullanacaktı, yok kuş avına çıkacaksa saçma koyacaktı, bütün bunları yaylanın çocuklarına ince ince anlatırdı. İlk önce barut kutusunu çıkardı Durmuş çoban, barut ölçeği içindeydi, barut ölçeğiyle

bir ölçek barutu namlunun içine döktü, sonra doldurma çubuğunun ucuna barutu sıkıştırmak için gerekli olan doldurma kafasını taktı ve sıkıştırma çubuğunu namlunun içine iterek barutu sıkıştırmaya başladı. Sonra barut ve saçmaların arasına koymak için keçe gibi bir malzeme çıkardı, onu da namlunun içine koydu ve arkasından sıkıştırma çubuğu ile o keçeyi itina ile yerleştirdi. Yayladakiler dağlarda canavar olduğu duyumunu almışlardı, akşam davara çıkacağı için o yüzden tüfeğine dom dom kurşunu koyacaktı. Dom dom kurşunu diye demir bilyaya diyordu, dom dom bunlar dom dom deyip, demir bilyeleri avucunun içinde evirip çevirdi, sonra keçenin arkasından bir dom dom kurşunu sağ namluya, bir dom dom kurşunu sol namluya koydu ve keçelerini de namluya yerleştirip sıkıştırma çubuğu ile onları da sıkılaştırdı. En son bir işlem kaldığını söyledi, bütün çocuklar pür dikkat Durmuş çobanı izliyorlardı, ne kalmıştı ki artık tüfek hazırdı. Durmuş çoban kutudan iki şey daha cıkardı, bunların adının ateşleme fitili olduğunu söyledi ve tüfeğin arkasındaki iğnelerin ucuna taktı. Dediğine göre, iğneler düşünce bu fitillere vuruyormuş, fitillerde ateş alıp barutu yakıyormuş, yanan barutta sıkıştığı yerden dom domları attırıyormuş. Çocukların ağzı açık, gözleri kocaman halde çobanı seyrettiler, belki de hiçbiri hayatında ne öyle bir tüfek, ne de nasıl doldurulacağını bir daha görmedi.